

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
Τηλ. επικ.: 210 7767 023**

Αθήνα, 26-03-2014
Αρ. Πρωτ.: 160

Προς:

✓ Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:

1. Υπουργείο Εργασίας
Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας
2. Βουλευτή κ. Β. Καπερνάρο
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση και Αίτηση Κατάθεσης Εγγράφων: 6511/791/24-02-2014

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 6511/791/24-02-2014 Ερώτησης και Αίτησης Κατάθεσης Εγγράφων που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων ο Βουλευτής κ. Β. Καπερνάρος με θέμα: « Σχετικά με τα θέματα ασφάλισης των ασκουμένων δικηγόρων», και κατά το μέρος που τα διαλαμβανόμενα ζητήματα εμπίπτουν στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, θέτουμε υπόψη σας τα ακόλουθα:

Καταρχήν πρέπει να γίνει σαφές ότι η σχέση μεταξύ ασκούμενων δικηγόρων και δικηγόρων υπό την εποπτεία των οποίων πραγματοποιείται η άσκηση δικηγορίας δεν αποτελεί ούτε σύμβαση εξαρτημένης εργασίας (επομένως και σύμβαση μαθητείας αφού αυτή συνιστά μορφή συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας), ούτε σύμβαση έμμισθης εντολής.

Εάν επρόκειτο για σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, πέραν του γεγονότος ότι θα έπρεπε να ισχύουν και κάποιοι εργασιακοί όροι, όπως ωράριο κ.ο.κ., θα ήταν πρωτίστως ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του ασκουμένου δικηγόρου.

Στο άρθρο 11 παρ. 2 του Κώδικα Δικηγόρων ορίζεται ρητά ότι για τους ασκούμενους δικηγόρους ισχύουν τα κωλύματα και τα ασυμβίβαστα που ορίζονται για το δικηγόρο, μεταξύ των οποίων είναι η έμμισθη θέση με σύμβαση εργασιακής ή υπαλληλικής σχέσης (άρθρο 7 παρ. 1 περ. γ).

✓ Εξαιρείται η πάγια αντιμισθία για παροχή νομικών υπηρεσιών, ήτοι η έμμισθη εντολή (άρθρο 8 περ. α). Ωστόσο η έμμισθη εντολή προϋποθέτει ότι ο προσφέρων νομικές υπηρεσίες να έχει αποκτήσει την ιδιότητα του δικηγόρου (άρθρο 42).

Προφανώς, λοιπόν, πρόκειται για μία «σύμβαση ασκήσεως», που διαφέρει από άλλες μορφές συμβάσεων. Θα μπορούσε να γίνει αναλογική εφαρμογή για τους ασκούμενους δικηγόρους του άρθρου 48 του Κώδικα των Δικηγόρων, με την οποία διακρίνεται της έμμισθης εντολής η παροχή υπηρεσιών δικηγόρων προς δικηγόρους ή δικηγορικές εταιρίες. Ωστόσο και σε αυτή τη σχέση δεν προβλέπεται κάποια ασφαλιστική υποχρέωση του δικηγόρου ή της δικηγορικής εταιρίας που απολαμβάνει τις υπηρεσίες του δικηγόρου.

Αφ' ης γίνεται λόγος για «μαύρη εργασία», είναι ευνόητο, ακόμα και αν αυτή υφίσταται, να μην υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία. Ασφαλώς η ενδεχόμενη εκμετάλλευση από μερίδα δικηγόρων δεν γίνεται με την ανοχή της Πολιτείας. Οι δικηγόροι υπόκεινται στα Πειθαρχικά όργανα που προβλέπει ο Κώδικας των Δικηγόρων. Σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας των Δικηγόρων, που δυνάμει του άρθρου 41 του νέου Κώδικα Δικηγόρων, οφείλεται να τηρείται, συνιστά πειθαρχική παράβαση η αναξιοπρεπής συμπεριφορά τόσο έναντι του συναδέλφου του (και οι δικηγόροι μπορούν να τύχουν θύματα εκμετάλλευσης από άλλους δικηγόρους), όσο και έναντι του ασκουμένου δικηγόρου. Υπάρχει ειδική διάταξη του Κώδικα Δεοντολογίας (άρθρο 35) που προβλέπει ποια η προσήκουσα σχέση δικηγόρου – ασκουμένου, και σε περίπτωση παραβιάσεως του, ο δικηγόρος υποπίπτει σε πειθαρχική παράβαση. Ειδικότερα στις δύο τελευταίες περιπτώσεις ορίζονται «στ) να συμπεριφέρεται προς τον ασκούμενο με ευγένεια και κατανόηση και να μη θίγει με οποιοδήποτε τρόπο την προσωπικότητα του. ζ) Να τον απασχολεί με δικηγορικά καθήκοντα και όχι σε υπηρεσίες άσχετες με την δικηγορία.» Τα καταγγελλόμενα, σαφώς και συνιστούν βάνανση προσβολή των προσωπικότητας των ασκουμένων δικηγόρων. Βεβαίως, για να κινηθεί η πειθαρχική διαδικασία, θα πρέπει να υποβληθεί και σχετική καταγγελία.

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών, λαμβάνοντας υπ' όψιν του τις συνθήκες άσκησης στην Αθήνα, με απόφασή του στις 4-7-2006, έθεσε ως εύλογη αμοιβή του ασκουμένου το ποσό των 600,00 €. Με το ν. 4093/2012 που τροποποίησε το άρθρο 92^A του τότε ισχύοντος Κώδικα Δικηγόρων, έθεσε ελάχιστη αμοιβή για τον ασκούμενο. Ομοίως με το άρθρο 13 παρ. 10 του νέου Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013) προβλέπεται ορισμός αμοιβής δια τυπικού νόμου. Επομένως, υπάρχει πρόβλεψη και υποχρέωση για αμοιβή δικηγόρου. Φορολογικά, ο ασκούμενος δικηγόρος δύναται να «ανοίγει» φορολογικά βιβλία ως επαγγελματίας (άλλωστε υπάρχει και σχετικός ΚΑΔ), και επομένως να εκδίδει και αποδείξεις.

Για την αποτροπή, μάλιστα, τέτοιων -κατακριτέων σε κάθε περίπτωση- φαινομένων εκμετάλλευσης, προβλέπεται με το νέο Κώδικα Δικηγόρων (άρθρο 13), η δυνατότητα

ασκήσεως όχι μόνο παρά δικηγόρου ή δικηγορικής εταιρίας, αλλά επ' αμοιβή τόσο στις υπηρεσίες των Δικηγορικών Συλλόγων και στην ειδική νομική υπηρεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης, στα Δικαστήρια και στις Εισαγγελίες μέχρι και στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στον Άρειο Πάγο, και στο ΝΣΚ (ή ακόμα και σε γραφείο νομικού συμβούλου ή δικαστικού γραφείου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους).

Η ασφαλιστική υποχρέωση που ιδρύθηκε με το άρθρο 48 του ν. 3996/2011 (μέχρι τότε ήταν δυνητική), είναι ανεξάρτητη από την αμοιβή ή μη του ασκούμενου δικηγόρου. Προβλέπεται η ελάχιστη δυνατή καταβολή ασφαλιστικών εισφορών, προκειμένου και οι ασκούμενοι δικηγόροι να είναι δικαιούχοι των παροχών υγείας του συγκεκριμένου ασφαλιστικού φορέα, σε πλήρη εναρμόνιση της επιταγής του άρθρου 21 παρ. 3 του Συντάγματος. Μέριμνα του νομοθέτη είναι η ύπαρξη της συγκεκριμένης ασφαλιστικής κάλυψης. Γι' αυτό το λόγο δεν υπάρχει αντίστοιχη υποχρέωση, εάν ο ασκούμενος δικηγόρος υπάγεται στην υποχρεωτική ασφάλιση άλλου ασφαλιστικού οργανισμού για παροχές ασθενείας.

Τέλος σας γνωρίζουμε ότι αναφορικά με τον αριθμό των ασκουμένων δικηγόρων έχουν ζητηθεί στοιχεία από τους δικηγορικούς συλλόγους τα οποία και θα σας αποσταλούν ευθύς μόλις περιέλθουν σε γνώση μας.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ**

Ακριβές αντίγραφο
Για το Γραφείο Υπουργού

Μ. Νούλα